

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 27

Indhold

- **AKTUELT I MARKEN**
 - Vinterraps
 - Tip i høst: sæt lidt korn til side som udsæds-buffer
 - Udnyt tiden mellem en tidlig høst og etablering af vintersæd
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Nye regler for føring og indberetning af sprøjtejournaler for pesticidforbrug, er trådt i kraft pr. 1. august 2025
 - Efterafgrøder, ændringer skal indberettes
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
 - Sprøjteopfølgningsskurer

AKTUELT I MARKEN

Vinterraps

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Høsten er i fuld gang, og de første rapsmarker er allerede sået og på vej op. Der skal allerede nu være fokus på rapsjordlopper og spildkorn.

Rapsjordlopperne kan gnave så voldsomt i de små rapsplanter, så de bliver hæmmet. Skadetærsklen er mere end 5 % bortgnavet bladareal til og med vækststadie 14, 4 løvblade udfoldet. Spildkorn hæmmer rapsens vækst rigtig meget og der bør sættes ind overfor spilkorn.

Mod rapsjordlopperne anvendes 0,2 kg Lamdex, som er godkendt ind til vækststadie 13, tre løvblade i efteråret. Oftest bekæmpes rapsjordlopperne tidligere end vækststadie 13, men sprøjtes der først i vækststadie 13 og er der spildkorn i marken, der skal bekæmpes, kan Lamdex blandes med Agil. Agil er godkendt fra vækststadie 13, se billede 1 med spildkorn i marken.

Kaiso Sorbie som også kan anvendes mod rapsjordlopper, bør gemmes til bekæmpelse af rapsjordloppens larve først i oktober, da dette middel kun må anvendes én gang og er godkendt til senere end vækststadie 13.

Billede 1 Spildkorn i vinterraps. (Foto: Michael D. Fleng)

Er der massive mængder af storkenæb, som på billede 2, er det bedre at blande 0,2 kg/ha. Lamdex med 0,25 l/ha Belkar. Belkar må i denne dosis bruges fra vækststadie 12. Regn da med opfølgning med op til 0,25 l/ha Belkar igen i

vækststadiet 16, 6 løvblade. Læs mere i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 25.

Billede 2 Storkenæb i vinterraps. (Foto: Michael D. Fleng)

Tip i høst: sæt lidt korn til side som udsæds-buffer

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Vi ser ofte lidt for tynde vintersædsmarker, specielt hvedemarker i foråret. Dette kan skyldes:

- Såbedet og deraf spiringsprocenten blev dårligere end forventet.
- TKV viste sig at være højere i det indkøbte korn end planlagt med færre planter/m² som resultat.
- Såtiden blev udsat i forhold til det, udsæden var købt til.
- Planterne blev stukket af fluer, typisk frit- eller græsfluer.

Med udsigten til at gode ukrudtsmidler forsvinder i 2026, skal tynde marker med mulighed for opformering af græsukrudt m.m. undgås!

Graduer derfor gerne udsædsmængden så etableringen bliver OK også i stive, lerede pletter. Øg udsædsmængden ca 10 %, evt. med lidt af årets høst, hvis du oplever en eller flere af punkterne ovenfor. Brug kun eget korn, hvis det er rent m.h.t. ukrudt og udsædsbårne svampe. Brugen af ekstra udsæd af hybridsorter er forbrudt ifølge EU-regler, bl.a. fordi avl på hybrider yder mindre end "forældrene".

Tabel 1 Vejledende plantetal ved etablering af vintersæd i forhold til sådato.

Afgrøde	Ønsket plantetal (pl./m ²)			
	1.-10. sep.	10.-25. sep.	25.-5. okt.	Efter 5. okt.
Vinterhvede	200-250	250-325	325-375	375
Hybridrug*	125-150	150-175	175-200	200
Vinterbyg	200-250	250-300	300-350	-
Hybridvinterbyg*	140-160	160-180	180-200	-

$$Kg/ha = \frac{\text{ønsket plantetal} \times TKV}{\text{spirings\%}}$$

Figur 1: Formel til beregning af udsædsmængde.

Udnyt tiden mellem en tidlig høst og etablering af vintersæd

Når høsten er overstået og der er pause inden såning af vintersæd, ser vi mange landmænd der går i gang med andre opgaver som f.eks. at grubbe faste kørespor. Ligger de faste kørespor hvor de skal, er det nok bare at jævne sporene, hvis de skulle være kørt op. Af andre opgaver der er gode at gå i gang med kan nævnes:

- Stubbehandling ved let harvning, så frø ikke kommer ned i jorden, hæmmer snegle og deres æg. Stubbehandling mod rodukrudd med glyfosat bør afvente god genvækst, gerne 3-4 blade på kvik. Ved vårsæd efterfølgende må der først behandles fra 1. oktober.
- Klip hegn der trænger og fjern hegn mellem marker i forager.
- Dræning og reparation af dræn, hvor marken har været for våd. Brakmarker må ikke drænes, kun repareres ved f.eks. en brønd og ikke på linjen.
- Få spredt det kalk du har spredefiler til. Lige efter høst er et godt tidspunkt at sprede kalk, da kalken helt automatisk bliver indarbejdet i jorden ved såning ved efterfølgende såning. Det kan også være tid til at der skal bestilles nye jordprøver.

REGLER OG TILSKUD

Nye regler for føring og indberetning af sprøjtejournaler for pesticidforbrug, er trådt i kraft pr. 1. august 2025

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Vi har tidligere skrevet om de nye regler, der nu er trådt i kraft her pr. 1. august. Det gælder for alle, der anvender pesticider professionelt.

Diverse bekendtgørelser og EU-forordninger samt en "Vejledning til sprøjtejournalbekendtgørelse" ligger nu klar på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Du kan også finde og downloade et regneark på Miljøstyrelsens hjemmeside, hvori du kan føre dit pesticidforbrug elektronisk. Det kræver dog et meget stort og tidskrævende arbejde når der skal indberettes på afgrødeniveau. I dette system er der ingen advarsler om formodede fejl. Vi anbefaler i stedet at bruge FarmTracking/Mark Online, der har en række kontrolfunktioner som kan afluse tastefejl.

For at minimere risikoen for ulovlig brug, kan sprøjteopgaven indtastes inden sprøjtning og derved se om der skulle være en konflikt. Ikke alle problemer kan løses her heller, så læs altid grundigt på etiketten.

Digital sprøjtejournal

Der stilles krav om digital sprøjtejournal for den forudgående vækstsæson eller kalenderår. Det vil sige at der senest d. 31. januar 2027, skal være en digital sprøjtejournal for planperioden 2026-2027. Der er her tale om en overgangsordning frem til 2030. Fra 2030 skal sprøjtejournalen føres elektronisk senest 30 dage efter en sprøjtning.

Vi anbefaler, at der allerede nu skiftes til elektroniske løsninger og mest optimalt at anvende FarmTracking, Mark Online eller Næsgårds løsninger, hvis du ikke allerede anvender dem. Ved at anvende disse, kan data uploades uden større tidsforbrug med manuelle indtastninger.

Indberetning til SJI på markniveau

Hidtil har indberetningen af forbruget været på afgrødeniveau, men det skal nu fremover indberettes på markniveau. Dog ingen regler uden undtagelser, visse kulturer typisk under gartneri, kan stadig indberettes på afgrødeniveau.

Flere oplysninger i sprøjtejournalen, og mere ajourføring

Fra 1. august 2025 skal også afgrødens vækststadiet på sprøjtetidspunktet påføres sprøjtejournalen, hvis det er nævnt på etiketten. Anvender man midler med restriktioner for biernes flyvetid skal det ligeledes påføres sprøjtejournalen.

Sprøjtejournalen skal fremover føres "uden unødigt ophold", hvor det hidtil har været en 7 dages frist. Det betyder i praksis at journalen skal føres samme dag, når sprøjtearbejdet er færdigt.

Husk at sprøjtejournalen skal gemmes i 3 år, så der udover igangværende vækstsæson, er 3 tidligere afsluttede vækstår

Samarbejde med maskinstation

Både maskinstation og ejer skal føre sprøjtejournal. Men maskinstationen skal stå for føringen i første omgang. Efter arbejdet skal maskinstationen udlevere en kopi til ejeren af markerne. Journal-kopien skal overleveres senest en måned efter behandlingen. Både maskinstationens CVR og ejerens skal fremgå af ejers sprøjtejournal. Der er en 1-årig overgangsordning for notering af to CVR-numre i journalen frem til 31. juli 2026. Det betyder at ejer kan delegere maskinstationen til FarmTracking og derved har begge en journal.

Der vil komme forbedringer af IT-systemerne som forhåbentlig kan gøre arbejdet med sprøjtejournalen mere smidig.

Det er vigtigt at der er en god kommunikation mellem maskinstation og ejer for at sikre reglerne for bl.a. mht. Triazolregler, sædskiftekrav, afstandskrav m.fl. overholdes.

Det netop afsluttede vækstår, kører efter de gamle regler og fristen for indberetning er 31. marts 2026, husk IPM-skema.

Efterafgrøder, ændringer skal indberettes

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Den 20. august skal efterafgrøderne være etableret. Kan du følge det, der er planlagt i markplanen og indberettet i GKEA-skemaet sammen med Fællesskemaet, skulle det gerne være på plads.

Etablering af efterafgrøder kan ske forsinket indtil d. 7. september, dog med et stigende træk i N-kvoten til følge.

Laver du ændringer eller senere etablering, skal det indberettes i GKEA-skemaet senest d. 10. september. Manglende efterafgrøder giver et træk i N-kvoten og tilskud til målrettede efterafgrøder bortfalder.

Kvotereduktion ved brug af fleksible frister

I efteråret 2025 er det, ligesom tidligere, muligt at anvende fleksible frister for udsåning af efterafgrøderne. Etableringsdatoen kan udskydes til perioden fra 21. august til og med 7. september under forudsætning af, at kvælstofkvoten for 2026 reduceres. Som tidligere kan kvotereduktionen beregnes på baggrund af så-intervaller. Som i foregående år er der 3 så-intervaller. Sår du dine efterafgrøder efter 20. august skal dit GKEA-skema rettes. Kontakt din planterådgiver så det kan blive rettet.

Hvis efterafgrøderne sås med præcisionsudstyr og der kan genereres logfiler for såningen, kan kvotereduktionen opgøres på dagsbasis i stedet for så-intervallerne. Spørg din planterådgiver, hvis dette er relevant for dig.

For pligtige- og husdyrefterafgrøder kan man vælge at bruge af de opsparede efterafgrøder, hvis du har nogle af dem, ved for sen etablering og derved undgå træk i N-kvoten. Det kan du ikke med de målrettede.

I tabel 2 kan du se de 3 mulige så-intervaller og om du vil anvende en reduktion af kvælstofkvoten eller en reduktion af opsparede efterafgrøder ved etablering af efterafgrøderne i et af disse intervaller.

Tabel 2 Oversigt over så-intervaller, reduktion af hhv. N-kvoten og opsparede efterafgrøder ved sen etablering af efterafgrøder udlagt i perioden mellem 21. august og 7. september 2024. Kilde: Landbrugsstyrelsen.

Så-interval 2024	Reduktion i N-kvoten i kg N/ha efterafgrøder		Reduktion i virksomhedens opsparede efterafgrøder – Kun pligtige efterafgrøder
	Under 80 kg N/ha udbragt organisk gødning	80 kg N/ha eller mere udbragt organisk gødning	
21. – 24. aug.	8,8 kg N/ha	14,2 kg N/ha	0,08 ha
25. – 28. aug.	16,5 kg N/ha	26,6 kg N/ha	0,15 ha
29. aug. – 7. sept.	30,9 kg N/ha	49,8 kg N/ha	0,28 ha

Alternativer til efterafgrøder

Det er stadig muligt at indmelde alternativer til efterafgrøderne, her er ingen ændringer i forhold til tidligere. Det vil

sige, at hvis det lykkes at så vintersæden tidligt (senest d. 7. september), så kan 1,9 ha vintersæd erstatte 1 ha efterafgrøder. Ligeledes kan det også stadig nås at indmelde mellemafgrøder (dvs. mellemafgrøder sået senest d. 20. juli og som fjernes tidligst d. 20. september). Disse tæller dog kun halvt. Fælles for alle gælder, at det skal indmeldes senest d. 10. september.

Efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder:

- Korsblomstrede afgrøder som f.eks. Olieræddike, gul sennep m.fl.
- Korn f.eks. rug, vårbyg, havre
- Rent græs uden kløver (skal være sået inden 1. august)
- Honningurt
- Cikorie
- Frøgræs der skal efterfølges af vårsået afgrøde
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue

Du kan vælge at erstatte dine obligatoriske målrettede efterafgrøder med de samme alternative kvælstofvirkemidler, som kan anvendes til pligtige efterafgrøder. Du kan dog ikke anvende opsparede efterafgrøder, eller spare op med dine obligatoriske målrettede efterafgrøder.

- Mellemafgrøder
- Flerårige energiafgrøder
- Braklagte arealer
- Braklagte arealer langs søer og vandløb
- Tidlig såning af visse vinterafgrøder
- Reduktion i N-kvoten 2025/26
- Efterafgrøder med N-fikserende arter
- Brug af præcisionslandbrug

Effekterne af ovenstående varierer alt efter deres værdi som virkemiddel. Derfor er der en omregningsfaktor for hver enkelt alternativ angivet i tabel 3.

Tabel 3 Alternativer til målrettede efterafgrøder og deres omregningsfaktor.

Alternativ til efterafgrøder	Omregningsfaktor fra alternativ til efterafgrøde
Mellemafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøde
Flerårige energiafgrøder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøde
Braklagte arealer	1 ha til 2 ha efterafgrøde
Braklagte arealer langs søer og vandløb	1 ha til 4 ha efterafgrøde
Tidlig såning af visse vinterafgrøder	1,9 ha til 1 ha efterafgrøde
Reduktion i N-kvoten 2024/25	110/175 kg N til 1 ha efterafgrøde*
Efterafgrøder med N-fikserende arter	1 ha til 1 ha efterafgrøde
Brug af præcisionslandbrug	11 ha til 1 ha efterafgrøde

* 110 kg/N er ved under 80 kg N/ha udbragt organisk gødning. 175 kg/N er ved 80 kg N/ha eller mere udbragt organisk gødning.

Efterafgrøder, krav til dækningsgrad afhænger af såtidspunkt

Når du indmelder senere etablering af efterafgrøderne, opnås den fordel, at dækningsgraden i en kontrolsituation nedsættes. Hvor meget, den nedsættes, kan ses i tabel 4. Det betyder, at hvis du f.eks. har sået efterafgrøder d. 26. august, og får besøg af kontrollen d. 27. september, så skal efterafgrøden dække mindst 5 %. I en mark der kontrolleres samme dag, med efterafgrøder sået senest d. 20. august, skal dækningsgraden være mindst 30 %. Du bør derfor melde det ind hvis såningen er forsinket.

Vær opmærksom på, at i de tilfælde, hvor der står at kravet er 0 % dækning i tabel 4, skal der være synlige tegn på etableringen af efterafgrøder, fx i form af udsæd eller fremspiring.

Tabel 4 Oversigt over minimum dækningsgrad afhængig af såtidspunkt og hvornår marken kontrolleres. Kilde:

Periode hvor kontrollen gennemføres	Seneste såtidspunkt for efterafgrøder og mindstekrav til dækning			
	20. august	24. august	28. august	7. september
11. sept. Til 14. sept.	15 %	0 %*	0 %*	0 %*
15. sept. Til 20. sept.	20 %	5 %	0 %*	0 %*
21. sept. Til 25. sept.	25 %	10 %	0 %*	0 %*
26. sept. Til 1. okt.	30 %	15 %	5 %	0 %*
2. sept. Til 6. okt.	35 %	20 %	10 %	0 %*
7. okt. Til 19. okt.	40 %	25 %	15 %	10 %

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

ARRANGEMENTER OG KURSER

Sprøjteopfølgingskurser

Er det tid til, at du eller én/flere af dine medarbejdere skal på sprøjteopfølgingskursus?

Vi tilbyder lige nu et stort udbud af kurser, og har netop lagt kursusdatoer ud for efterårets kurser. Se udbuddet **på siden her**, og klik ind på den ønskede dato for at komme til tilmeldingssiden.

Der vil senere blive udbudt flere kurser til foråret 2026 med temaerne "Salgsafgrøder" og "Kartofler".